

МОДЕЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО СУДУ В ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Реформування системи Електронний уряд почалось у 2003 році з прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови від 24 лютого 2003 р. № 208 «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»». В постанові зазначалось, що одним з пріоритетних завдань щодо розвитку інформаційного суспільства є надання громадянам та юридичним особам інформаційних та інших послуг шляхом використання електронної інформаційної системи "Електронний Уряд", яка забезпечує інформаційну взаємодію органів виконавчої влади між собою, з громадянами та юридичними особами на основі сучасних інформаційних технологій[1]. Актуальність даної тематики полягає у критичному, з точки зору ефективності, аналізі діяльності системи «Електронний уряд» та впровадження системи «Електронний суд».

Інформаційна система "Електронний уряд" — це система збору, введення, пошуку, обробки, збереження та надання на вимогу користувача згідно з визначеними критеріями інформаційних ресурсів, покликана забезпечити надання органам влади послуг фізичним та юридичним особам, а також їх інформування про діяльність органів влади[2]. Одним із основних завдань електронного уряду виступає впровадження системи електронного судочинства.

Електронний суд діє в багатьох країнах світу, що ефективно впливає на організацію та проведення судових процесів. Для прикладу, Фінляндія та Сінгапур пропонують своїм громадянам послуги через мобільний зв'язок. Наприклад, Верховний суд Сінгапуру надсилає громадянам SMS, щоб нагадати дату засідання. Крім того, ті громадяни Сінгапуру, котрі авторизовані на сайті, можуть електронним способом подавати до суду позови у незначних справах[3]. Україна, на етапі судової реформи, активно сприяє та вводить систему електронного судочинства.

На даний момент в судочинстві України, відповідно до Наказами Державної судової адміністрації України №119 від 20 вересня 2013 року «Про реалізацію проекту щодо надсилання судами SMS-повідомлень учасникам судового процесу (кримінального провадження) у місцевих та апеляційних загальних судах»[4] та «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу»[5] зі змінами внесеними наказом Державної судової адміністрації України від 14 червня 2013 року № 81 запроваджено пілотний проект «Електронний суд» щодо надсилання судами учасникам процесу текстів судових повісток у вигляді SMS-повідомлень та обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу за допомогою електронної пошти.

Таким чином, використання електронного суду на практиці можливе вже сьогодні, тому все активніше набирає популярності послуга отримання від суду процесуальних документів у електронному вигляді. Нині таке надсилання має місце паралельно з паперовим. В майбутньому передбачається відмова від надсилання документів у паперовій формі з метою скорочення витрат і часу, які для цього потрібні. Наступним кроком є те, що з 1 жовтня 2013 року всі суди отримали можливість надсилання SMS-повісток, тобто повісток про виклик до суду у вигляді SMS-повідомлень. Крім економії часу, ця послуга значно економить і кошти. У порівнянні з вартістю поштового відправлення, вартість SMS-повідстки значно виграє, а тому є великі шанси на популярність такого виду повідомлень. Для прикладу, за словами генерального директора ДП «Інформаційні судові системи» одне поштове відправлення сьогодні коштує 7, 5 грн, а одне SMS - 0, 7 грн. Таким чином, судові витрати в цій категорії інформаційних повідомлень вдасться скоротити в 10 разів[6].

Черговим нововведенням є можливість отримання документів учасників процесу, надісланих до суду в електронному вигляді. Відправити електронний документ до суду зможе будь-хто, маючи доступ до Інтернету та зареєструвавши свою поштову скриньку на

порталі судової влади і має особистий електронно-цифровий підпис. На сьогоднішній день вже склався судовий прецедент за позовом ГО «Електронна демократія» до прокуратури Голосіївського району м. Києва, особливість даної справи, полягає в тому, що позовна заява була подана до Печерського районного суду м. Києва саме у електронній формі. За словами Анатолія Тарасенка «Беручи участь у програмі «Захисти тил», мені та моїм колегам доводиться надавати юридичну допомогу мешканцям різних куточків нашої країни. Можливість подачі документів в електронній формі значно спростить нашу роботу. Так суд майбутнього створюється вже зараз»[7].

Усі ці заходи позитивно впливають на ефективність та прозорість сучасного українського судочинства, економить час та кошти. Говорячи про господарське судочинство, ми можемо бачити, що дані заходи зможуть ефективно вплинути на економію часу, який в даному виді судочинства грає вагомую роль та коштів, котрі потрібні для здійснення різного року поштових витрат, як наприклад, отримання від суду процесуальних документів чи надсилання відповідних документів до суду, так і учасникам судового процесу. Беручи до уваги напрямок реформування судочинства до міжнародних стандартів, дані заходи можуть зміцнити довіру до суду як вітчизняних, так і зарубіжних суб'єктів господарювання, що, безсумнівно, дозволить відчувати себе захищеними та впевненими у ефективності судової системи нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний Уряд"» № 208 від 24.02.2003р. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/208-2003-%D0%BF>

2. Інформаційна система «електронний уряд» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://www.znannya.org/?view=concept:421>

3. Демкова Мар'яна «Електронне урядування – запорука прозорості та ефективності влади» [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт «Юстиніан» - юридичний журнал – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/print.php?id=2614>

4. Наказ Державної судової адміністрації України від 20 вересня 2013 року № 119 «Про реалізацію проекту надсилання судами SMS-повідомлень учасникам судового процесу (кримінального провадження) у місцевих та апеляційних загальних судах» [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Судова влада України. – Режим доступу: <http://dsa.court.gov.ua/dsa/14/asjhdgajhdsgajhsgutuut/>

5. Наказ Державної судової адміністрації України від 31 травня 2013 року № 72 «Про реалізацію проекту щодо обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу» [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Судова влада України. – Режим доступу: <http://zl.hr.court.gov.ua/sud2015/30/52/2/>

6. «Електронний суд» : його особливості і перспективи [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://zib.com.ua/ua/print/51427-elektronniy_sud_yogo_osoblivosti_i_perspektivi.html

7. В Україні відбудеться перший «електронний суд» [Електронний ресурс]: http://vgolos.com.ua/news/v_ukraini_vidbudetsya_pershyy_elektronnyy_sud_171807